

Bestuurlijk Dossier

HOLLANDS MIDDEN

HM

« waakzaam en dienstbaar »

POLITIE
- Hollands Midden

Gesignaleerde structurele knelpunten en kwetsbaarheden van
persoonsgebonden budgetten op basis van de AWBZ

september 2011

Tijdens het strafrechtelijke onderzoek [REDACTED] zijn structurele knelpunten en kwetsbaarheden geconstateerd bij de aanvraag, de toekenning, de uitkering, de besteding en de controle van persoonsgebonden budgetten op basis van de AWBZ. Dit dossier beschrijft de problematiek en de criminogene factoren. Vervolgens worden enkele aanbevelingen gedaan om misbruik van persoonsgebonden budgetten te voorkomen, opdat het frauderisico teruggebracht kan worden tot een maatschappelijk aanvaardbaar minimum.

In opdracht van: Regionaal Sturings Overleg Hollands Midden
(Parket Den Haag & Politie Hollands Midden)

Opgesteld door: ██████████ MSc.
Financieel Expert Politie Hollands Midden

Managementsamenvatting

De PGB-regeling blijkt zeer fraudegevoelig en heeft een aantrekkende werking op mensen die niet AWBZ gerechtigd zijn. In de afgelopen jaren is hier door verschillende partijen op gewezen in bestuurlijke dossiers. Mede op basis hiervan zijn wijzigingen doorgevoerd in de betreffende wet- en regelgeving. [REDACTED]

[REDACTED] Dit bestuurlijk dossier sluit aan op andere (recente) bestuurlijke dossiers en rapportages, waarin andere modus operandi worden beschreven. De diversiteit en omvang van het misbruik geeft een beeld van de urgentie en grootte van het probleem.

In het onderzoek [REDACTED] zijn vier structurele knelpunten en kwetsbaarheden in de PGB-regeling gesignaleerd die zich lenen voor een andere dan een strafrechtelijke aanpak. Hieronder worden deze knelpunten en kwetsbaarheden genoemd. De verstrekte adviezen om misbruik in de toekomst tegen te gaan staan er bij vermeld.

1. [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

2. [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

3. [Redacted]

[Redacted]

4. [Redacted]

[Redacted]

Gebruikte afkortingen

AWBZ Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BJZ Bureau Jeugdzorg
BTN Branchevereniging Thuiszorg Nederland
BVOP Branchevereniging voor onafhankelijke PGB-Bureaus
CIZ Centrum Indicatiestelling Zorg
CVZ College voor Zorgverzekeringen
DNB De Nederlandsche Bank
FIOD Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst
IGZ Inspectie voor de Gezondheidszorg
NBPA Nederlandse Branchevereniging voor PGB-Adviseurs
NZa Nederlandse Zorgautoriteit
OM Openbaar Ministerie
SIOD Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst
SVB Sociale Verzekeringsbank
VWS Volksgezondheid, Welzijn en Sport
ZN Zorgverzekeraars Nederland

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
Gebruikte afkortingen.....	6
Inhoudsopgave	7
1. Inleiding	8
1.2 Doelstelling.....	9
2. Maatschappelijke relevantie.....	10
3. Achtergrond.....	10
4. Werkwijze verdachte	11
5. Gesignaleerde knelpunten	13
6. Conclusie & Aanbevelingen.....	15
Bijlagen.....	16

1. Inleiding

In opdracht van het Regionaal Sturings Overleg (RSO) is dit bestuurlijke dossier opgesteld. Een bestuurlijk dossier is opgesteld op basis van ervaringen opgedaan tijdens een opsporingsonderzoek. Hierin kunnen de structurele knelpunten en kwetsbaarheden in legale maatschappelijke processen die zich lenen voor een andere dan een strafrechtelijke aanpak worden beschreven.

In onderzoek [REDACTED] wordt duidelijk dat diverse leemtes bestaan in de wet- en regelgeving en procedures voor het verstrekken, besteden en verantwoorden van het persoonsgebonden budget (PGB) op basis van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). [REDACTED]

[REDACTED] Dit bestuurlijk dossier beschrijft de lacunes van de PGB-regeling en doet enkele aanbevelingen die de procedure fraudebestendiger moeten maken.

Gezien het aantal eerder opgestelde bestuurlijke dossiers op het gebied van PGB-fraude kan getwijfeld worden aan de noodzaak en het nut van nóg een bestuurlijk dossier. De beschreven modus operandus verschilt echter per dossier en daarmee ook de verstrekte adviezen. [REDACTED]

[REDACTED] Dit bestuurlijk dossier is dan ook een aanvulling op de eerder opgestelde stukken. De diversiteit en omvang van het misbruik geeft een beeld van de urgentie en grootte van het probleem.

Dit bestuurlijk dossier is opgemaakt aan de hand van gesprekken die zijn gevoerd met de zaakofficier, de projectleider van het onderzoek, de betrokken rechercheurs en diverse stakeholders waaronder het [REDACTED] en de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

1.2 Doelstelling

Criminaliteitsbestrijding is niet meer alleen de verantwoordelijkheid van politie en justitie. Vanuit de programmatische aanpak van criminaliteit wordt meer aandacht besteed aan het gezamenlijk optreden van partners en ligt de nadruk minder sterk op repressie: voorkomen waar men kan en het criminelen lastiger maken om illegale activiteiten te ontplooiën. Het opstellen van een bestuurlijk dossier kan hierbij een grote rol spelen.

Het doel van dit bestuurlijk dossier is dan ook: *het inlichten van het ministerie van VWS over de verschillende mogelijkheden van fraude met persoonsgebonden budgetten, ten einde maatregelen te treffen om dit in de toekomst tegen te gaan..*

Het dossier staat niet op zichzelf maar sluit aan bij eerder opgestelde bestuurlijke rapportages en dossiers waarin de fraudegevoeligheid van de PGB-regeling wordt geadresseerd. In januari 2009 hebben de Regionale Recherche Rotterdam en de SIOD een bestuurlijke rapportage uitgebracht naar aanleiding van het onderzoek [REDACTED] waarin aandacht werd gevraagd voor fraude met persoonsgebonden budgetten. Dit heeft onder andere geleid tot aanpassingen in de PGB-regeling en de vorming van een breed fraudeoverleg¹ bij het ministerie van VWS. In maart 2011 is door de SIOD, het OM en de politie een bestuurlijke rapportage geschreven naar aanleiding van het onderzoek [REDACTED]. Hier werden nog steeds knelpunten geconstateerd bij de persoonsgebonden budgetten. Het fraudeoverleg bij het VWS heeft in mei 2011 geresulteerd in het bestuurlijke dossier 'Inventarisatie maatregelen aanpak PGB-fraude', waarin diverse aanbevelingen worden gegeven voor preventie, detectie en repressie van PGB-fraude. In juni 2011 heeft politiekorps Flevoland aanvullende adviezen op bovenstaande bestuurlijke dossiers opgesteld in het bestuurlijk dossier [REDACTED] naar aanleiding van een lopend onderzoek naar fraude met persoonsgebonden budgetten op basis van de AWBZ.

[REDACTED]

2. Maatschappelijke relevantie

De AWBZ is een zware kostenpost op de rijksbegroting² en wordt bekostigd uit een vast percentage van het inkomen in de eerste en tweede schijf van box 1. In 2008 betekende dit een maximale AWBZ-premie van ongeveer 4.000 euro per jaar per werkende premiebetaler. Omgerekend houdt dit in dat men per maand de eerste 300 euro direct afdraagt aan de AWBZ. In totaal bedroeg in 2008 de totale lasten van de AWBZ zorg ruim 22 miljard. In 2009 en 2010 zijn deze kosten opgelopen naar ruim 23 miljard per jaar, waarin met name de kosten van de PGB's de kostentoe name verklaren.

[REDACTED]

Ook in de media is het niet onopgemerkt gebleven. Zo heeft het programma Uitgesproken van de Evangelische Omroep op 12 oktober 2010 aandacht besteed aan de fraude met persoonsgebonden budgetten.

De zorgbehoevende is het voornaamste slachtoffer van fraude met persoonsgebonden budgetten. De PGB-subsidiegelden bedroegen in 2010 2,1 miljard euro. In juli 2010 waren deze gelden volledig besteed. Nieuwe cliënten belandden vervolgens op een wachtlijst. Elk fraudebedrag kan derhalve in 2010 letterlijk worden beschouwd als niet geleverde zorg.

De maatschappelijke kosten van persoonsgebonden budgetten, de [REDACTED] en de gevolgen voor de zorgbehoevenden maken deze situatie zeer ernstig.

3. Achtergrond

In deze zaak gaat het om zorg waarop een verzekerde op grond van de AWBZ aanspraak kan maken bij onder meer langdurige ziekte, handicap of ouderdom. De zorg kan direct door een zorginstelling worden geleverd, de zogenaamde 'zorg in natura' (ZIN). De verzekerde kan

² <http://www.cvz.nl/zorgcijfers/awbz-exploitatie/awbz-exploitatie.html>

echter ook kiezen voor een persoonsgebonden budget (PGB) om vervolgens de zorg zelf in te kopen. De procedure voor de aanvraag van een PGB ziet er als volgt uit:

Stap 1: een zorgbehoevende cliënt vraagt een indicatie aan bij het CIZ of het BJZ.

Stap 2: het CIZ of het BJZ stelt de zorgbehoefte van de cliënt vast in een indicatiebesluit.

Stap 3: de zorgbehoevende maakt een keuze tussen PGB of ZIN.

Stap 4: het zorgkantoor kent, op basis van het indicatiebesluit én de wens van de cliënt, een PGB toe.

Stap 5: het zorgkantoor maakt het toegekende PGB over op de bankrekening van de cliënt.

Stap 6: de cliënt koopt zorg in bij zelf te kiezen zorgverleners.

Stap 7: de cliënt verantwoordt de besteding van PGB-middelen.

Stap 8: de cliënt betaald niet-uitgegeven PGB-middelen terug aan het zorgkantoor.

Een uitgebreide beschrijving van deze regeling is opgenomen onder bijlage I.

4. Werkwijze verdachte

[Redacted content]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

5. Gesignaleerde knelpunten

In het onderzoek [Redacted] zijn de volgende vier knelpunten gesignaleerd.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

³ Persoonsgebonden budget. Zelf uw zorg inkopen in 8 stappen (2008 en 2009a). CVZ

6. Conclusie & Aanbevelingen

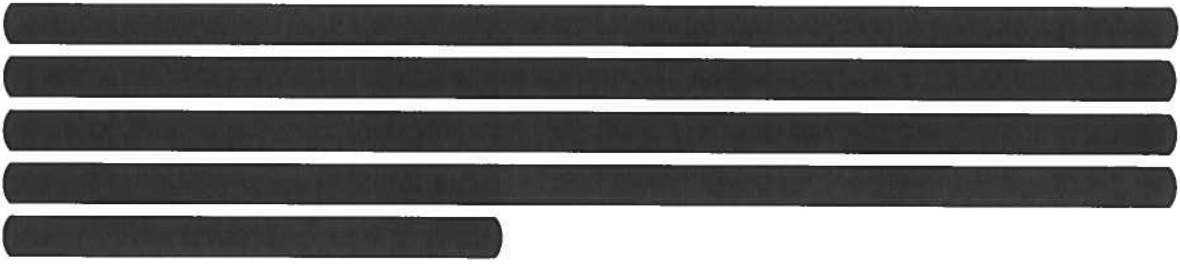
[Redacted text block 1]

[Redacted text block 2]

[Redacted text block 3]

[Redacted text block 4]

[Redacted text block 5]

Bijlagen

I Persoonsgebonden budget. Zelf uw zorg inkopen in 8 stappen (2008 en 2009a). CVZ.